

Openbaar

Zaaknummer: Z/25/310008

Informatienota voor het College van B&W

Antwoord op schriftelijke vragen Kernachtig Wijchen: Klimaatverandering en de toekomst van het bomenbestand

Kernboodschap

De gemeente werkt aan een goed plan voor het beheer van bomen. Daarbij letten we op digitalisering, klimaatverandering en het beperken van risico's. Een beheerplan helpt om dit werk goed en volgens planning te doen. Voor zo'n plan is eerst beleid nodig. Dat leggen we vast in een Programma, zoals bedoeld in de Omgevingswet. We zijn nu bezig met het maken van dit Programma. Daarin komt ook aandacht voor groen, natuur en landschap — dus ook voor bomen.

Hoewel het beheerplan pas gemaakt kan worden als het Programma klaar is, doen we nu al belangrijke dingen:

- We maken een digitale kaart van alle bomen
- We onderzoeken de plekken waar bomen groeien
- We volgen hoe gezond de bomen zijn

Een sterk bomenbestand vraagt om goed beleid, genoeg geld en een aanpak waarbij we letten op biodiversiteit, veiligheid en leefbaarheid — ook voor de komende 80 jaar.

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

1. Er is nog steeds geen bomenbeheerplan, wat is daarvan de oorzaak en wanneer wordt dit opgepakt?

Een beheerplan komt pas nadat het Programma is vastgesteld. In dat Programma staat welke richting we op willen en hoeveel geld daarvoor nodig is. Dat Programma is nu in de maak. Als het klaar is, kunnen we het beheerplan opstellen.

Wat doen we nu al? We zorgen eerst voor overzicht. Daarom maken we een digitale lijst van alle bomen. Van ruim 31.000 bomen wordt de situatie vastgelegd.

Daarnaast zijn we in juni 2025 gestart met het opmeten van de boomkronen en in oktober 2025 starten we met onderzoeken of de plek goed past bij de boomsoort.

2. Het huidige onderhoudsniveau voor bomen is een aantal jaren geleden door de gemeenteraad op kwaliteitsniveau C (extensief) gezet.

- **In hoeverre zal een kwaliteitsniveau B (normaal) bijdragen aan het terugdringen van de overlast?**
- **Wat zijn de incidentele en structurele meerkosten voor niveau B?**

Bij volwassen bomen gaat het onderhoud vooral om:

- Dode takken weghalen
- Takken inkorten die schade kunnen geven aan gebouwen

Het onderhoudsniveau (A, B of C) bepaalt:

- Hoeveel dood hout in de boom mag zitten
- Hoe vaak onderhoud nodig is

Effect op overlast Niveau B helpt een beetje tegen overlast zoals opdruk van stoeptegels, vallende bladeren, vruchten en zaden. Het verkleint vooral risico's voor de eigenaar. Problemen door een slechte groeiplaats worden niet opgelost door vaker snoeien.

Kosten

- Extra jaarlijkse kosten van niveau B: ongeveer **€60.000**
- Incidentele kosten (zoals meldingen): geen betrouwbare cijfers

3. Is er nu al, ten gevolge van de klimaatverandering, een merkbare toename van de overlast en vraagt dit meer inzet van de organisatie?

Ja, we merken dat. Er zijn meer ziekten en aantastingen. Bijvoorbeeld de Essentaksterfte: die zorgt voor veel dood hout in essenbomen. Door langere droge periodes wordt dit erger.

Ook zien we nu al vroeg bladverlies door droogte. In woonwijken is de bodem vaak niet goed, waardoor bomen sneller ziek worden. Nieuwe bomen hebben vaker en langer water nodig. Zelfs gezonde bomen kunnen minder vitaal worden door hitte en droogte.

4. Op welke wijze wordt er bij de inrichting van nieuwbouwwijken rekening gehouden met de keuze voor de boomsoort en in hoeverre worden bewoners daarbij betrokken?

Bij nieuwbouw kiezen we boomsoorten die passen bij een toekomstbestendige en klimaatbestendige omgeving. We letten op:

- Ruimte om te groeien
- Bodemkwaliteit
- Biodiversiteit
- Hoe goed de boom tegen klimaatverandering kan

Bewoners worden waar mogelijk betrokken, maar dat is lastig. Plannen worden vaak gemaakt vóórdat mensen er wonen. Andere belangen zoals parkeren, uitzicht en zonnepanelen spelen ook mee.

5. Zijn er in Wijchen boomsoorten die gezien de klimaatverandering een ander soort onderhoud moeten hebben of zelfs moeten worden vervangen?

Op dit moment is het niet nodig om soorten actief te vervangen. In ons klimaat passen veel boomsoorten. Sommige soorten hebben het wel moeilijker. Maar als de groeiplaats goed is, kunnen ze toch lang blijven staan.

Een slechte groeiplaats is vaak een grotere oorzaak van problemen dan het klimaat. We werken aan een sterk bomenbestand door te letten op:

- Verschillende soorten, leeftijden en afstanden tussen bomen
- Keuzes maken met een blik op de komende 80 jaar
- Meer soorten gebruiken voor biodiversiteit en klimaatbestendigheid

6. Is bekend welke boomsoorten worteldruk veroorzaken en welke maatregelen er mogelijk zijn?

Alle boomsoorten kunnen worteldruk veroorzaken.

Oorzaken:

- Te weinig ruimte boven en onder de grond
- Slechte groeiplaats

Mogelijke maatregelen:

- **Wortels verwijderen:** snel en makkelijk, maar slecht voor de boom. Wortels groeien vaak terug en kunnen opnieuw schade geven. Deze oplossing is niet mogelijk als de boom daardoor gevaarlijk wordt.
- **Wortelscherm plaatsen:** kan in nieuwe situaties, als de afstand tot de boom voldoende groot is, maar beperkt de ruimte voor de boom. In bestaande situaties kan het alleen als er weinig wortels doorgezaagd hoeven te worden.
- **Boom verwijderen en ergens anders planten:** dit is een grote ingreep. Het is lastig om een goede nieuwe plek te vinden. Er gaat groen verloren en de

voordelen van de boom verdwijnen (zoals schaduw, CO₂-opname, biodiversiteit). In bestaande situaties zijn oplossingen vaak tijdelijk en slecht voor de boom. In nieuwe situaties zijn bouwkundige oplossingen mogelijk. De beste aanpak is: vanaf het begin zorgen voor genoeg ruimte en een goede groeiplaats.

7. Wat zijn de jaarlijkse kosten om trottoirs en fietspaden veilig te houden?

Boomwortels worden nu niet apart geregistreerd. Toch geven we een schatting op basis van wat we weten.

Jaarlijkse kosten voor onderhoud van stoepen en fietspaden:

- Ongeveer **€159.500**
- Deze kosten zijn **zonder** arbeidsuren
- Er is ongeveer **1 fte** nodig om het werk uit te voeren

De kosten zullen stijgen door het huidige bomenbestand.